

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995

פרק א': הוראות כלליות

1. (א) אין מעצר אלא לפי חוק ובהתאם להוראותיו. שימוש במעצר ותחולת החוק
- (ב) הוראות חוק זה יחולו על מעצר לפי כל חוק, אלא אם כן נקבעו בחוק הוראות אחרות.
2. (א) כל עוד לא הוגש כתב אישום, הסמכות לדרון בענין שחוק זה דן בו היא בידי בית סמכות עניינית משפט שלום.
- (ב) לאחר הגשת כתב אישום, הסמכות לדרון בענין כאמור, היא בידי בית המשפט המוסמך לדרון בענין.
- (ג) ניתן פסק דין, והוגש עליו ערעור, הסמכות לדרון בענין כאמור, היא בידי בית משפט שלערעור.

דברי הסבר

הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן – פקודת סדר הדין הפלילי – מעצר וחיפוש), הדנות בנושאים שהצעה זו דנה בהם. דברי ההסבר מתרכזים בשינויים ולא בסעיפים המגבשים את המצב הקיים.

פרק א': הוראות כלליות

הפרק פותח בעיקרון יסוד לפיו אין מעצר אלא על פי חוק וכן בהצהרה לפיה יחול החוק המוצע על כל מעצר, יהא מקור ההסמכה לו אשר יהא, אלא אם כן נקבעו בחוק הוראות אחרות. אמות המידה החלות על פי החוק המוצע בענין מעצר, ניתן לשנות מהן רק בחקיקה ראשית, הקובעת אחרת (סעיף 1).

עוד נקבעו בפרק זה הוראות בדבר סמכות עניינית וסמכות מקומית של בית המשפט (סעיפים 2 ו-3). כאשר לסמכות העניינית: ההצעה מעגנת בחוק את הפרקטיקה הנהוגה כיום אך לא הושארה הסמכות המקבילה הקיימת כיום לבית משפט שלום ולבית המשפט המחוזי. כאשר לסמכות המקומית הסעיף המוצע מאמץ את ההסדר שבסעיף 6 לחוק סדר הדין הפלילי אשר בו נקבעת הסמכות המקומית לפי מקום ביצוע העבירה ומוסיף על כך גם סמכות לפי מקום ביצוע החקירה. הסעיף המוצע כולל גם הוראה, שמטרתה למנוע "קניית פורום" בדרך של הגשת מספר בקשות לבתי משפט שיש להם סמכות מקבילה.

מבוא

הצעת חוק זו נועדה להסדיר מחדש את דיני המעצר הנהוגים בישראל.

ועדה ציבורית בראשותו של השופט רב לזין מבית המשפט העליון בוחנת את מכלול סמכויות האכיפה שבידי המשטרה כיום על בסיס הצעת חוק, שהכין השופט דן ביין, על פי בקשתו של משרד המשפטים. החוק המוצע משקף את החלק הראשון של המלצותיה של הוועדה, שיוחד כולו לנושא המעצרים. מאחר שעיקרה של הצעת חוק זו ענינו הגבלת חירותו של הפרט, מונחית ההצעה על פי חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (להלן – חוק היסוד), ותנאי סעיף 8 שבו, כאשר לערכים הולמים, התכלית הראויה והמידה שאינה עולה על הנדרש.

החוק המוצע מחולק לפרקים הדנים בנושאים הבאים: הוראות כלליות, מעצר ושחרור שם פורטו, בין היתר, העילות לפיהן ניתן לעצור אדם, מכוח צו שופט או ללא צו כאמור, וכן כל ההוראות המסדירות את נושא שחרורו של מי שנעצר, הסדרת נושא עיכובו של חשוד, להבדיל ממעצרו, וסמכויות העזר הנתונות למי שמבצע מעצר כדיון.

ההוראות המבוצעות באות להחליף הוראות שבחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי) ופקודת סדר הדין

· (ד) אין בסעיף זה, כדי לפגוע בהוראות חוק המסמיכות בית משפט או בית דין, לדון בכל ענין הנוגע למעצר או לשחרור וכן בהוראות חוק הנוגעות לערעור, לערר או לעיון חוזר.

3. (א) בכפוף להוראות אחרות שבחוק זה, הסמכות המקומית בענין שחוק זה דן בו, היא בידי בית המשפט אשר באזור שיפוטו התקיים אחד מאלה:

(1) נעברה העבירה כולה או מקצתה, או עומדת להתבצע עבירה, שבקשר אליה מוגשת הבקשה;

(2) נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה, אשר בקשר אליה מוגשת הבקשה;

(3) נעצר החשוד או הנאשם שבקשר אליו מוגשת הבקשה, ולא ניתן לפנות לבית המשפט במקומות האמורים בפסקאות (1) או (2) בנסיבות המקרה, בשל העדר זמן או בשל ריחוק תחנת המשטרה שבה נמצא העצור.

(ב) הוגשה בקשה לשופט לפי חוק זה בקשר לחקירת עבירה או למניעת עבירה, ימשיך אותו שופט לדון בכל בקשה לפי חוק זה, הנמצאת בסמכותו העניינית בקשר לאותה עבירה, גם אם נתונה סמכות מקומית גם לשופט אחר, אלא אם כן התקיים אחר מאלה:

(1) הבקשה הקודמת התייחסה למעצר בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א)(3);

(2) חקירת העבירה הועברה ליחידת משטרה אחרת;

(3) נתקיימו נסיבות מיוחדות שאינן מאפשרות המשך דיון לפני אותו שופט.

פרק ב': מעצר ושחרור

סימן א': הוראות כלליות

4. מעצר אדם יהיה בצו של שופט (להלן – צו מעצר), אלא אם כן הוענקה בחוק סמכות לעצור בלא צו.

5. (א) ציווה שופט על מעצרו של אדם בנוכחותו, יחל מעצרו עם הודעת השופט בפניו על מתן הצו.

(ב) בכל מקרה אחר, יחל המעצר באחד מאלה:

(1) עם הודעת מבצע המעצר על דבר המעצר, שניתנה בנוכחות האדם שעומדים לעצור;

(2) אם נתקיימו הנסיבות שבהן פוטר הדין את מבצע המעצר מחובת ההודעה – עם עשייתו של מעשה גלוי בידי מבצע המעצר, למימוש המעצר.

דבריו הסבר

פרק ב': מעצר ושחרור

סימן א': הוראות כלליות

צו כאמור (סעיף 4). הסימן מחדש הוראות שאינן כתובות כיום בספר החוקים, בענין חישוב מועד תחילת המעצר וסיומו, וכן בדבר המקום שבו יוחזק עצור תוך הבחנה לפי שלב ההליך שבו נעצר (סעיפים 5 עד 7).

בפתח סימן זה מודגש העיקרון לפיו ראוי לתת עדיפות למעצר על פי צו בית משפט על פני מעצר ללא

- (1) המעצר היה לתקופה קצובה שנסתיימה מבלי שהוארכה לפני כן;
- (2) בהודעה של שופט אשר החליט על סיום מעצרו של עצור בנוכחותו;
- (3) בהודעה, של מי שהוסמך לכך, כי המעצר הסתיים;
- (4) סיום המעצר הותנה בתנאים מסויימים והתנאים מולאו.

(א) נעצר אדם בטרם הוגש כתב אישום, יוחזק במעצר בתחנת משטרה.

(ב) נעצר אדם לאחר שהוגש כתב אישום, יוחזק במעצר בבית סוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1972, אלא אם כן הורה שר המשטרה, בצו, כי עצורים כאמורים יוחזקו בתחנת משטרה.

סימן ב': מעצר חשודים בצו שופט

שופט לא יצווה על מעצרו של אדם, אלא אם כן קיים חשד סביר שהאדם חשוד בביצוע עבירה (להלן – החשוד), ואלא אם כן שוכנע שיש צורך במעצר בשל אחת מעילות אלה:

- (1) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יימלט מהדין או לא יופיע להליך הקשור בחקירת העבירה, להליך שפיטה או לריצוי העונש;
- (2) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי החקירה או המשפט ובכלל זה העלמת רכוש, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת;
- (3) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונו של אדם, את הציבור או את בטחון המדינה;
- (4) מקום שקיים יסוד סביר שחשוד עבר אחד מאלה:

(א) עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם;

(ב) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973,¹ למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי;

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ב': מעצר חשודים בצו שופט

חידוש חשוב בסימן זה הוא בקביעה מפורשת בחוק של עילות המעצר, שהן הבסיס שעל פיו מצווה שופט על מעצרו של אדם. סעיף 8 המוצע מבוסס על העילות שפותחו בפסיקה עד כה, וכן על סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי שענינו מעצר עד תום ההליכים. אולם בסוגיית עילת המעצר עד תום ההליכים, המבוססת על חומרת העבירה, מוצע שינוי; השינוי הוא בהכרעה במחלוקת השופטים, בשאלת המעצר עד תום ההליכים בעילה של חומרת העבירה, בלבד. הצעת החוק מעדיפה את גישתו של כב' השופט אלון במחלוקת שבינו לבין

חלק משופטי בית המשפט העליון בשאלה זו. הסעיף המוצע קובע כי בעבירות חמורות, המפורטות בו, עומדת חזקה לפיה יש סכנה לציבור משחרורו של העצור והוא מעביר את הנטל לחשוד להוכיח כי בענינו אין נשקפת סכנה כזו. אולם העילה של ההגנה על האפקטיביות של ההליך הפלילי לא תשמש עוד עילה בפני עצמה. עוד בא הסעיף המוצע להבהיר מה הם צרכי חקירה המצדיקים החזקת החשוד במעצר.

חידוש נוסף לעומת המצב כיום, הוא שלא תהיה עוד חובה על שופט לצוות על מעצרו של מי שחשוד בעבירה שדינה מיתה או מאסר עולם, אלא ההחלטה בדבר המעצר תהיה נתונה לשיקול דעתו של השופט.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

(ג) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק חם או קר;

(ד) עבירה הכרוכה בשימוש באש;

(ה) עבירה שנעברה בחסר ישע או תוך ניצול מצב המונע התנגדות מהקרבן או תוך ניצול ליקוי נפשי או שכלי של הקרבן;

חזקה כי מתקיימת העילה האמורה בפסקה (3), אלא אם כן הוכיח החשוד אחרת.

(5) בית משפט שוכנע, מנימוקים שיירשמו, שיש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם אלא כשהחשוד נתון במעצר.

מעצר של מי שנמלט ממשמורת חוקית

9. שופט, שהוגשה בפניו הודעה בכתב של שוטר הקובעת שאדם נמלט ממשמורת חוקית, יצווה על מעצרו של האדם לשם החזרתו לאותה משמורת שממנה נמלט.

סמכות השופט

10. הוגשה בקשה לעצור אדם, רשאי שופט, לאחר שעיין בחומר החקירה הנוגע לבקשת המעצר או במידע שעליו היא מתבססת, לצוות בהחלטה מנומקת בכתב, על מעצרו של אותו אדם או על שחרורו בערובה או ללא ערובה ובתנאים שימצא לנכון.

סדרי הדין

11. (א) בקשת מעצר תוגש בכתב, בידי שוטר, ותיתמך בהצהרתו שלאחר אזהרה, או בתצהיר. לבקשה יצורפו העתקים מבקשות המעצר הקודמות ומהפרוטוקולים מדיוני בית המשפט בהן; אולם רשאי השופט לדון בבקשה שיש בה דחיפות, גם ללא הצירופים האמורים אם נחה דעתו שיש ברשותו המידע הנדרש למתן ההחלטה. בבקשה יצוינו –

(1) העובדות המקנות סמכות לבית המשפט;

(2) תמצית העובדות או המידע שעליהם מבסס המצהיר את בקשת המעצר;

(3) פרטים על מעצרים קודמים ועל בקשות מעצר קודמות בקשר לחשוד ובנוגע לאותו אירוע וכן החלטות בית המשפט בהן.

(ב) חומר החקירה הנוגע לבקשת המעצר או מידע שעליו מתבססת בקשת המעצר וכל חומר הנמסר בהליך לפי סעיף קטן (ד) יועמדו לעיונו של השופט בלבד; החומר יסומן ויוחזר לשוטר לאחר העיון.

(ג) השופט רשאי לחקור את השוטר על בקשתו; היה הדיון בפני החשוד, יוכל אף הוא לחקור את השוטר.

(ד) ביקש שוטר לתת את תשובתו לשאלה לבית המשפט בלבד או לפרט בפניו בלבד עובדות שעליהן מתבססת בקשת המעצר, ימסור לבית המשפט, בכתב, את התשובה או את העובדות כאמור ואת הנימוקים לבקשתו; בית המשפט רשאי להיענות לבקשה ולהסתמך על החומר המוגש לו בדרך זו אם מצא כי מתן התשובה או גילוי המידע בנוכחות החשוד וסניגוריו עלולים לפגוע בחקירה או באינטרס ציבורי חשוב אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

למנוע סיכול החקירה. מובהר גם כי בהליך זה רשאי שופט להיזקק לראיות שאינן קבילות במשפט עצמו. קביעה זו תואמת את הפרקטיקה הנהוגה כיום. למשל, לענין השימוש בתוצאות פוליגרף.

מוצע לקבוע בחוק את סדרי הדין בבקשת מעצר (סעיף 11). ההוראות שנקבעו נועדו לאזן בין צרכי הגנת העצור לבין צרכי ניהול החקירה בשלביה המוקדמים, שבהם נדרשת מידה מסויימת של חיסוי החומר כדי

(ה) לצורך החלטותיו לפי סעיף זה, רשאי השופט להיזקק לראיות שאינן קבילות במשפט.

(ו) הדיון לפני השופט יתועד בפרוטוקול.

(ז) דיון בבקשת מעצר שלא במעמד החשוד יתקיים בדלתיים סגורות, אלא אם כן הורה השופט אחרת מטעמים מיוחדים שיירשמו.

הארכת מעצר
לפני הגשת
כתב אישום

12. מי שנעצר בצו שופט, שניתן בהעדרו, או שנעצר שלא בצו של שופט והובא בפני שופט להארכת מעצרו, יחולו עליו הוראות פרק זה בשינויים אלה:

(1) הדיון יתקיים בפני החשוד, אלא אם כן נוכח השופט, על יסוד חוות דעת של רופא, שאין החשוד מסוגל להשתתף בדיון, מפאת חוליו; נוכח השופט כאמור, ימנה לו סניגור אם אינו מיוצג, עד שיוכל להתייצב בבית המשפט; חדל מצב החולי וטרם נסתיימה תקופת המעצר, יהיה רשאי החשוד לדרוש דיון חוזר;

(2) הודעה על מועד הדיון תימסר, ללא דיחוי, על ידי המשטרה לחשוד, לסניגורו אם יש לו סניגור ובאין סניגור לאדם הקרוב לחשוד שהוא נקב בשמו;

(3) הדיון יתקיים בפומבי, אולם רשאי השופט, מטעמים מיוחדים שיירשמו ובכפוף לאמור בסעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984³, להורות שהדיון יתקיים בדלתיים סגורות.

אורך תקופת
המעצר

13. (א) ציווה שופט על מעצרו של חשוד בנוכחותו, לא תעלה תקופת המעצר על 15 ימים; אולם רשאי שופט להאריך, מעת לעת, את המעצר לתקופות שלא יעלו על 15 ימים.

(ב) לא יוחזק חשוד במעצר ברצף אחד, לרבות המעצר ללא צו, לתקופה העולה על 30 ימים, אלא אם כן הבקשה למעצר נוסף הוגשה באישור היועץ המשפטי לממשלה.

(ג) ציווה שופט על מעצרו של חשוד שלא בנוכחותו, יובא החשוד לפני שופט בהקדם האפשרי, אם לא שוחרר לפני כן לפי סעיף 18, ולא יוחזק במעצר, לתקופה העולה על 24 שעות, בטרם יובא לפני שופט; הובא העצור לפני שופט יחולו הוראות סעיף קטן (א).

(ד) נעצר אדם וחקירתו נסתיימה, והודיע תובע כי עומדים להגיש כתב אישום נגדו וכי יש עילה לבקש את מעצרו עד תום ההליכים, רשאי שופט להאריך את המעצר, מטעם זה, לתקופה שלא תעלה על חמישה ימים, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב).

ר ב ר י ה ס ב ר

של החשוד עד תום ההליכים. הוראה זו דרושה במקרים שבהם איסוף הראיות לצורך הגשת כתב האישום הסתיים עם תום תקופת צו המעצר שניתן. במקרים אלה יש צורך במספר ימים נוספים לשם הבאת החומר לתובע ולימוד החומר בידי התובע כדי להגיש את כתב האישום. במצב שבו מתכוונת התביעה לבקש מעצר עד תום ההליכים עם הגשת האישום, אין מקום לשחרר את העצור למספר ימים שבין תום תקופת צו המעצר שניתן נגדו לצרכי החקירה לבין הגשת האישום.

החוק המוצע מחדש בענין מתן צו מעצר שלא בנוכחות החשוד. ראשית, אם ניתן צו כאמור יש להביא את החשוד לפני שופט כדי שישקול את המשך מעצרו

תקופת המעצר, עליהן מוסמך שופט לצוות לפני הגשת כתב אישום (סעיף 13). זהות לתקופות הקבועות כיום בחוק – 15 ימים עם אפשרות להארכה ל-15 ימים נוספים ומעבר ל-30 ימים רק לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, ולענין שלושים הימים כאמור מובהר בהצעה כי המדובר בתקופה רצופה של שלושים ימים. החוק המוצע מסמין שופט להשאיר חשוד במעצר, אף שנסתיימה החקירה, לתקופה שלא תעלה על חמישה ימים, לצורך הגשת כתב אישום, זאת בתוך 30 הימים המוזכרים ובתנאי שהתביעה עומדת לבקש את מעצרו

³ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

14. (א) ציווה שופט על מעצרו של חשוד בהעדרו, ייערך צו מעצר בכתב ובו יפורט: צו מעצר

- (1) בית המשפט ושם השופט שנתן את הצו;
- (2) שמו המלא של החשוד, שם אביו ופרטים נוספים המאפשרים זיהויו;
- (3) תיאור העבירה שבביצועה הוא נחשד;
- (4) העילה או העילות שעל יסודן ניתן צו המעצר;
- (5) חובתו של מבצע המעצר להביא את החשוד בהקדם האפשרי בפני שופט;
- (6) במקרה שביצוע הצו מוטל על מי שאינו שוטר – שם האדם והסיבה להטלת התפקיד עליו;
- (7) הרשאת מבצע המעצר להיכנס לבית או למקום אחר, בלא לבקש את רשותו של המחזיק, והנימוקים לכך;
- (8) תאריך מתן הצו, מועד הוצאתו ומועד תוס' תוקפו.

(ב) צו מעצר שניתן בנוכחות החשוד יכלול את הפרטים שבסעיף (א)1, (2), (3)

ו-8).

(ג) צו מעצר ייחתם בידי השופט שנתן אותו או בידי רשם בית המשפט בציון שם השופט שנתן את הצו, ובחותמת בית המשפט.

15. (א) צו מעצר שניתן שלא בנוכחות החשוד יבוצע בידי שוטר או בידי עובד ציבור כאמור בסעיף 36 ומותר לבצעו בכל מקום בכפוף להוראות פרק ד'.

(ב) צו שניתן לפי סעיף קטן (א) יהיה בתוקף 180 ימים, אלא אם כן האריך השופט את התקופה, בהחלטה מנומקת בכתב.

(ג) צו מעצר שניתן בנוכחות החשוד, יבוצע בו במקום על ידי שוטר, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת; אין בהוראת סעיף זה כדי לפגוע בהוראות סעיף 5.

16. (א) העוצר אדם לפי צו מעצר שניתן שלא בנוכחותו יזהה את עצמו לפני הנעצר בציון שמו והיותו שוטר או עובד ציבור, יודיע לו על צו המעצר וימסור לו העתק ממנו.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו מקום שמילוין עלול לסכל את ביצוע המעצר או לגרום להשמדת ראיה או לפגיעה בביטחון מבצע המעצר בשעת ביצוע המעצר; חלפו הנסיבות שמנעו מילוי אחרי הוראות סעיף קטן (א), יקיים מבצע המעצר את הוראות סעיף קטן (א) מיד, ככל האפשר.

17. ניתן צו מעצר שלא בנוכחות החשוד, והצו או צילום ממנו עדיין לא הגיע לידי המבצע אותו, יימסרו לחשוד, עם המעצר, הודעה כאמור בסעיף 16(א) ואישור בכתב מטעם קצין משטרה, המציין את בית המשפט ושם השופט שנתן את הצו, יום נתינתו וכן את העבירה והעילה בשלה הוצא הצו, וכן הקובע כי מפאת דחיפות הענין הועבר תוכן הצו

דברי הסבר

ממושך מזה בהחלטה מנומקת (סעיף 15). ההוראות מכוונות להבטיח בקרה על הוצאת צווים אלה ועל דרך ביצועם.

תוך 24 שעות ולא תוך 48 שעות כפי שקבוע כיום בחוק. שנית, צו מעצר שניתן שלא בנוכחות החשוד, תוקפו מוגבל ל-180 ימים אלא אם כן קבע בית משפט תוקף

טלגרפית, טלפונית או בדרך אחרת, ובלבד שלאחר המעצר יימסר לעצור, בהקדם האפשרי העתק מהצו.

שחרור עצור
לפי צו מעצר
על ידי
קצין משטרה

18. קצין משטרה רשאי להורות על שחרורו של מי שנעצר לפי צו של שופט לפני תום תקופת המעצר שנקבעה בצו, אלא אם כן קבע השופט שהעצור יובא לפניו או שהעצור ביקש זאת; השחרור יהיה ללא ערובה או בערובה כפי שקבע בית המשפט, או בערובה שיקבע קצין המשטרה, אם לא קבע בית המשפט אחרת, ובלבד שהעצור או סניגורו הסכימו לה.

מעצר לאחר
הגשת כתב
אישום

19. (א) הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שלפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט סבור, על סמך חומר חקירה שהוגש לו, כי נתקיים אחד מאלה:

(א) קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יימלט מהדין או לא יופיע להליך שפיטה או לריצוי העונש;

(ב) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם יביא לידי שיבוש הליכי משפט ובכלל זה השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת;

(ג) קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את שלום הציבור או את בטחון המדינה;

(ד) הואשם הנאשם באחד מאלה:

(1) עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם;

(2) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי;

(3) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק חם או קר;

(4) עבירה הכרוכה בשימוש באש;

(5) עבירה שנעברה בחסר ישע או תוך ניצול מצב המונע התנגדות מהקרבן או תוך ניצול ליקוי נפשי או שכלי של הקרבן;

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) מוצע לקבוע כי בקשת מעצר לפי סעיף זה תומצא לנאשם לפחות 24 שעות לפני קיום הדיון בבקשה כדי שידע, בעוד מועד, כי התביעה תבקש את מעצרו עד תום ההליכים ויוכל להכין את טענות הנגד שלו. כמו כן מעגן הסעיף המוצע את הפרקטיקה הנהוגה כיום, לפיה בתיקים מורכבים, בהם גם 24 שעות לא יספיקו לסניגור כדי להתכונן לדיון בבקשת המעצר עד תום ההליכים, רוחה בית המשפט את הדיון כדי לאפשר לסניגוריה ללמוד את החומר. מוצע כי תקופת הדחייה לא תעלה על חודש ובתקופה זו יהיה רשאי השופט להורות על החזקתו של הנאשם במעצר, כפי שהדבר נעשה כיום בהסכמה.

הסעיף המוצע בענין מעצר עד תום ההליכים (סעיף 19), מאמץ את ההסדרים הקיימים בנושא בהבדלים אלה:

(א) נקבע הסדר חדש למעצר בעילה של חומרת העבירה. אומצה גישתו של כבוד השופט אלון במחלוקת בין שופטי בית המשפט העליון כמפורט לעיל והשיקול של הבטחת אימון הציבור באפקטיביות של מנגנון המשפט הפלילי בדרך של מניעת העבריינין להסתובב חופשי בשוק, משום "מה יאמרו הבריות", לא יהיה עוד עילת מעצר. במעצר בענין עבירות חמורות, המפורטות בסעיף, מועבר נטל ההוכחה לנאשם, להראות שאין צפוי ממנו סיכון אם ישוחרר.

חוקה כי מתקיימת העילה האמורה בסעיף קטן (ג), אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת.

(2) בית המשפט ציווה על מתן ערובה והערובה לא ניתנה להנחת דעתו של בית המשפט, או שהופר תנאי מתנאי הערובה או שנתקיימה עילה לביטול שחרור בערובה לפי סימן ה' לפרק זה.

(ב) בית המשפט לא יתן צו מעצר, לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן נוכח, לאחר ששמע את הצדדים, שיש ראיות לכאורה להוכחת האשמה, ולענין סעיף קטן (א1) לא יצווה בית משפט כאמור אלא אם כן נתקיימו גם אלה:

(1) לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם חמורה פחות;

(2) לנאשם יש סניגור או שהנאשם הודיע שברצונו שלא להיות מיוצג בידי סניגור.

(ג) לא היה לנאשם סניגור והוא לא הודיע כאמור בסעיף קטן (ב2), ימנה לו בית המשפט סניגור ויחולו לענין זה הוראות פרק ב' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁴ (להלן – חוק סדר הדין הפלילי); כל עוד לא נתמנה סניגור, רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו של הנאשם לתקופות שלא יעלו על שלושים ימים בכל פעם; הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על הוראות סעיף 15 לחוק סדר הדין הפלילי.

(ד) בקשה למעצר לפי סעיף קטן (א) תומצא לנאשם לא יאוחר מעשרים וארבע שעות לפני מועד הדיון; על אף האמור בסעיף קטן (ב) רשאי בית המשפט, על-פי בקשת הנאשם או סניגורו, לדרחות את הדיון, כדי לאפשר לנאשם או לסניגורו לעיין בחומר החקירה, ולצוות שהנאשם יהיה במעצר לתקופה שלא תעלה על 30 ימים.

(ה) בכפוף להוראות בסעיפים 59 ו-60, צו מעצר לפי סעיף זה יעמוד בתוקפו עד למתן פסק הדין, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת; על צו מעצר לפי סעיף זה לא יחולו הוראות סעיף 18.

20. (א) ניתן פסק דין והוגשה הודעת ערעור בידי תובע, תהא סמכות המעצר לפי סעיף 19 נתונה לבית המשפט שלערעור.

(ב) ניתן פסק דין מרשיע נגד נאשם שהוחזק במעצר עד תום ההליכים, אולם לא הוטל עליו עונש מאסר בפועל והתובע הודיע כי בכוונתו לערער על קולת העונש, רשאי בית המשפט שהרשיע את הנאשם לשחררו בערובה או, אם שוכנע שיש חשש שיימלט, לצוות על מעצרו לתקופה שלא תעלה על 72 שעות לצורך הגשת הודעת ערעור.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 20 המוצע מוסדר נושא המעצר בתקופה שבין מתן פסק הדין לבין הגשת הערעור בפועל על ידי התביעה. לפי המוצע יהיה מוסמך בית המשפט שהרשיע נאשם שהיה מוחזק במעצר עד תום ההליכים לצוות על שחרורו בערובה או לצוות על מעצרו עד שלושה ימים אם התביעה הודיעה כי ברצונה לערער, אך זאת רק אם בית המשפט שוכנע כי יש חשש שהנידון יימלט.

החוק המוצע אינו חוזר על הוראת מעצר החובה לגבי נאשם בעבירות שריגן מיתה, מאסר עולם חובה או בעבירה על פרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שדינה מאסר עולם. מתן צו מעצר כאמור יהיה בשיקול דעתו של בית המשפט, כאשר ההנחה היא שיש בעבירות אלה מידה של סכנה לציבור המצדיקה מעצר והנטל על הנאשם להוכיח כי אין סכנה כזו בעניינו.

⁴ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

סימן ג': מעצר חשודים שלא בצו שופט והוראות הנוגעות למעצר

סמכות שוטר
לעצור בלא צו

21. שוטר מוסמך לעצור אדם אם יש לו יסוד סביר לחשד שאותו אדם עבר עבירה בת מעצר ונתקיים אחד מאלה:

(1) האדם עובר בפניו או עבר זה מקרוב עבירה בת מעצר, והוא סבור שהוא עלול לסכן את שלום הציבור או שלא ניתן להסתפק בעיכוב לצורך ביצוע פעולות חקירה;

(2) יש לו יסוד סביר לחשש שהחשוד יימלט מהדין ולא יופיע להליכי חקירה;

(3) יש לו יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי משפט ובכלל זה העלמת רכוש, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת;

(4) יש לו יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונו של אדם. את שלום הציבור או את בטחון המדינה;

(5) האדם חשוד שעבר אחד מאלה:

(א) עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם;

(ב) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי;

(ג) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק חם או קר;

(ד) עבירה הכרוכה בשימוש באש;

(ה) עבירה שנעברה בחסר ישע או תוך ניצול מצב המונע התנגדות מהקרבן או תוך ניצול ליקוי נפשי או שכלי של הקרבן;

(6) האדם משוחרר בערובה, ונתקיימו התנאים שבסעיף 49 או שיש יסוד סביר לחשש שהוא נמלט ממשמורת חוקית;

(7) האדם אינו מציית להוראות שוטר על פי סמכויות העיכוב שבדין, למעט סעיף 66, אלא אם כן סירב האדם להילוות לתחנת המשטרה, או שהוא מפריע לשוטר בדרך אחרת להשתמש בסמכויות אלה;

(8) בסעיף זה "עבירה בת מעצר" – כל עבירה למעט חטא.

ד ב ר י ה ס ב ר

והיפוש. מטרת ההסדר היא להכניס סדר והגיון בעילות המנוסחות באופן קוואיטטי, למלא את החסר שבהן וכן להבדיל בין המצבים החמורים יותר המצדיקים מעצר, לבין המצבים הקלים יותר שלגביהם ניתנה סמכות עיכוב בלבד. המגמה היא לצמצם, ככל האפשר, את הנסיבות המצדיקות את המעצר ללא צו שופט, תוך הדגשת מטרות המעצר.

החוק המוצע מעגן בפירוט את ההליכים שיש לנקוט, ממעצרו של החשוד בשטח ועד הבאתו לפני

סימן ג': מעצר חשודים שלא בצו שופט והוראות הנוגעות למעצר

ענינו של סימן זה לקבץ את ההוראות הנוגעות למעצר ללא צו שופט. כשם שהפרק הדין במעצר על פי צו שופט נפתח במנין העילות למעצר כאמור, כך נפתח גם סימן זה בפירוט העילות המאפשרות לשוטר לעצור חשוד ללא צו.

פירוט העילות בחוק המוצע (סעיף 21) מבוסס על האמור בסעיף 3 לפקודת סדר הדין הפלילי – מעצר

22. (א) שוטר העוצר אדם יזהה את עצמו בפני העצור, בציון שמו או כינויו הרשמי, ביצוע המעצר יציין שהוא שוטר או עובד ציבור ויבהיר לו את סיבת המעצר, בהקדם האפשרי במהלך ביצוע המעצר. מילוי התנאים האמורים הוא תנאי לחוקיות המעצר.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו מקום שמילוי אחריהן עלול לסכל את ביצוע המעצר, או לגרום להעלמת ראיה או לפגיעה בבטחון השוטר בשעת ביצוע המעצר; חלפו הנסיבות שמנעו מילוי אחרי הוראות סעיף קטן (א), יקיים את הוראות סעיף קטן (א) מיד, ככל האפשר.

(ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו אם ברור, בנסיבות המקרה, כי זיהוי השוטר וסיבת המעצר ידועים לעצור.

הבאת עצור לתחנת משטרה

23. (א) שוטר שעצר אדם ללא צו מעצר, יביאו, ללא דיחוי, לתחנת משטרה בקרבת מקום (להלן – התחנה), ויעבירו לרשות הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהעדרו – למפקד התחנה ובהעדרם – לקצין הממונה על התחנה (להלן – הקצין הממונה), אלא אם כן מצא, לאחר המעצר, שניתן לשחררו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי השוטר –

(1) להביא את העצור למקום אחר כדי שהעצור יקבל שם טיפול רפואי שהוא נזקק לו באופן דחוף;

(2) להשאיר את העצור במקום שבו הוא נעצר או להביאו למקום שבו נדרשת נוכחות השוטר, כאשר נוכחות השוטר במקום או במקום אחר, דרושה באופן דחוף כדי למנוע פגיעה באדם, בבטחון הציבור או בבטחון המדינה, או לצורך המשך החקירה ואין באפשרותו של השוטר להביא את העצור לתחנה בעצמו או באמצעות שוטר אחר;

(3) להישאר עם העצור במקום המעצר או להביאו למקום האירוע, כאשר טובת החקירה דורשת פעולה דחופה שם בנוכחות העצור;

(4) להביא את העצור למקום אחר כשנוכחותו דרושה שם כדי למנוע פגיעה מיידית וחמורה בבטחון הציבור או בבטחון המדינה או מוות או נזק גופני חמור לאדם;

(5) להביא את העצור למקום אחר, בהסכמתו, כדי לתפוס ראיה או למנוע השמדתה.

(ג) חלפו הנסיבות שמנעו הבאת העצור לתחנה, יובא העצור ללא דיחוי לתחנה.

דו"ח מעצר בידי שוטר

24. (א) משהובא העצור לתחנה והועבר לרשות הקצין הממונה יערוך השוטר שעצר אותו, בהקדם האפשרי, דו"ח בכתב בו יפרט את נסיבות המעצר ועילתו, לרבות העובדות ששימשו יסוד לחשד לביצוע עבירה, הנסיבות השייכות לפעולות השוטר לפי סעיף 23 אם היו כאלה והשמות של שאר השוטרים שהשתתפו בביצוע המעצר.

(ב) שוטר שעצר אדם ושחררו, מבלי להביאו לתחנת המשטרה כאמור בסעיף 23(א), יערוך בסמוך ככל האפשר למעצר, דו"ח לקצין הממונה כאמור בסעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

באופן ממצה בהצעה (סעיף 23). כמו כן פורטו הפעולות שעל הממונה בתחנת המשטרה לנקוט כדי להגיע למסקנה בדבר הצורך להמשיך את מעצר החשוד ואז

השופט. כך נקבעה חובת הזדהות השוטר לפני העצור, חובה להבהיר את סיבת המעצר (סעיף 22). חובה להביא מיד את העצור לתחנת המשטרה, למעט במקרים שפורטו

25. (א) נעצר אדם, ללא צו מעצר, והובא לתחנת המשטרה יברר הקצין הממונה אם נתקיים אחד התנאים שבסעיף 21.

(ב) מצא הקצין הממונה שלא נתקיים אחד התנאים האמורים בסעיף 21 ישחרר את העצור על אתר, אלא אם כן קיימת עילת מעצר לפי סעיף 8.

(ג) מצא הקצין הממונה שקיימת עילת מעצר לפי סעיף 8 רשאי הוא, לאחר שהסביר לחשוד את שיקוליו, לעצור אותו או לשחררו בערובה.

(ד) בא אדם לתחנת המשטרה או הובא אליה, כשאינו עצור, ומצא הקצין הממונה שקיימת עילת מעצר לפי סעיף 8, רשאי הוא, לאחר שהסביר לחשוד את שיקוליו, לעצור אותו או להטיל עליו ערובה.

(ה) עצור שנתקיים בו אחד מאלה, ייעצר ללא אפשרות של שחרור בערובה:

(1) יש יסוד סביר להניח שהעצור עבר עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם חובה או עבירה לפי חלק ב', פרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁵ (להלן – חוק העונשין), שדינה מאסר עולם.

(2) יש יסוד סביר להניח שהעצור נמלט ממשמורת חוקית.

(ו) מי שנעצר בידי הקצין הממונה יובא בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות, לפני שופט, אלא אם כן יש צורך לנקוט פעולות חקירה דחופות כאמור בסעיף 27.

שמיעת טענות
העצור

26. (א) לא יחליט הקצין הממונה על מעצרו של אדם, על המשך מעצרו או על שחרורו בערובה, ולא יקבע את סוג הערובה, גובהה ותנאיה, בלי שיתן תחילה לאותו אדם הזדמנות להשמיע את דברו, לאחר שהודיעו שאין הוא חייב לומר דבר.

(ב) היה נוכח בתחנת המשטרה סניגורו של החשוד, במעמד החלטת הקצין הממונה, וביקש להשמיע את דבריו לפני הקצין הממונה – ישמע אותו הקצין הממונה לפני מתן החלטתו. אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לחייב את הקצין הממונה להמתין לבואו של סניגורו, או לאפשר פגישה בין החשוד לסניגורו בניגוד להחלטה לפי סעיפים 31 ו-32.

נקיטת פעולות
חקירה דחופות

27. מצא הקצין הממונה שיש צורך להשהות את הבאת העצור בפני שופט כדי לבצע ללא דיחוי פעולות חקירה, שבנסיבות הענין הנן דחופות, רשאי הוא להחזיק את העצור, לתקופה הנדרשת לביצוע אותן פעולות, ובלבד שתקופת המעצר לא תעלה על 48 שעות מתחילת המעצר, ואלה הפעולות:

ד ב ר י ה ס ב ר

אדם שנעצר, אם על פי צו שופט שניתן שלא בנוכחותו ואם בידי שוטר בשטח, יובא בהקדם האפשרי לפני שופט לשם קיום הביקורת על המעצר. כיום ניתן להביא את החשוד לפני השופט תוך 48 שעות מהמעצר, כעת מוצע לאפשר את הבאתו של חשוד כאמור לפני שופט, תוך 48 שעות רק אם יש צורך לבצע פעולות חקירה דחופות המפורטות בחוק. במקרים אחרים יובא החשוד לפני שופט בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות מהמעצר, כל זאת במגמה להגן על זכויות האדם, להבטיח שאדם נעצר רק כשהמעצר הוא צעד הכרחי

להביאו לפני שופט, או בדבר האפשרות לשחררו בערובה או ללא ערובה (סעיפים 25 עד 29). בשלב זה, להבדיל מסמכותו של שופט המעצר, לא תהא סמכות לקצין הממונה לשחרר את מי שחשוד בעבירה שדינה מיתה או מאסר עולם. החליט הקצין הממונה כי יש מקום לבקש צו מעצר משופט כנגד החשוד, עליו להביא את החשוד לפני השופט בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות, אלא אם כן יש צורך לבצע לפני כן פעולות חקירה דחופות אשר פורטו בהצעה (סעיף 27). כל הפעולות שנעשו בקשר למעצרו של חשוד יתועדו בכתב.

⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (1) צילום העצור, לקיחת טביעת אצבעותיו, בדיקת זירת העבירה וצילומה והשוואת התוצאות עם תמונות וטביעות אצבעות אחרות;
- (2) עריכת מסדר זיהוי;
- (3) בדיקה וחיפוש בבגדי העצור ובחפצים אחרים שלו;
- (4) חיפוש חיצוני בגוף העצור ובדיקות מעבדה מיידיות הקשורות בגוף העצור או בחפציו;
- (5) גביית עדות מקרבן העבירה ומעדי ראייה זמינים באותה עת;
- (6) גביית עדות מעדים זמינים אחרים העשויים לאשר או לסתור את גירסת העצור;
- (7) אימות פרטי הזיהוי שנמסרו על ידי העצור;
- (8) רישום דברי העצור שגילה נכונות להשיב לשאלות החוקר או למסור גירסה או הסבר מטעמו לאחר שהוזהר כדן וכן בדיקת אמיתותם;
- (9) תפיסת חפצים שבהם בוצעה העבירה או איתור הרכוש הקשור בביצוע העבירה, כאשר מקום הימצאם ידוע;
- (10) פעולת חקירה אחרת שלא ניתן לדחותה עד לאחר הבאת העצור לפני שופט, ולא ניתן לבצעה אלא תוך כדי מעצרו של החשוד;
- (11) פעולה לצרכי חקירה לגבי חשוד בעבירה כמפורט בסעיף 32(א).

שחרור העצור
בתחנת המשטרה

28. (א) הסתיימו הפעולות לפי סעיף 27, יובא העצור לפני שופט בהקדם האפשרי, אלא אם כן החליט הקצין הממונה לשחררו ללא ערובה או בערובה ובתנאים כאמור בסעיף 40.

(ב) לא הובא העצור לפני שופט, בהקדם האפשרי, לפי סעיפים 25(ו) או 28(א) לפי הענין – ישוחרר העצור.

הסברת זכויות
לעצור

29. החליט הקצין הממונה לעצור את החשוד, יבהיר לו מיד את סיבת המעצר בלשון המובנת לו ככל האפשר, וכן –

- (1) שזכותו שתימסר הודעה על מעצרו לאדם קרוב לו ולעורך־דין ושזכותו להיפגש עם עורך־דין, הכל בכפוף להוראות סעיפים 31 עד 33; וכן שזכותו להיות מיוצג על ידי סניגור כאמור בסעיף 15(ר) לחוק סדר הדין הפלילי.
- (2) משך הזמן שניתן להחזיקו במעצר עד שישוחרר או שיובא לפני שופט.

מסירת הודעות
על מעצר

30. (א) מוחזק עצור בתחנת משטרה, תימסר, ללא דיחוי, הודעה על מעצרו ועל מקום הימצאו לאדם קרוב לו שהוא נקב בשמו, אם ידוע מקום הימצאו, זולת אם ביקש העצור שלא למסור הודעה כאמור; שונה מקום הימצאו של העצור, תודיע המשטרה גם על כך.

ד ב ר י ה ס ב ר

תחנת משטרה תעמוד לרשותו של העצור רשימת עורכי־דין המוכנים לשמש סניגורים לעצורים. הרשימה תיערך בידי לשכת עורכי־הדין.

ולמענין לבית המשפט סמכות בקרה על פעולות החקירה שבוצעו עד להבאתו של העצור בפניו.
בסעיף הדין בהודעות, שיש למסור למי שנעצר (סעיף 30), מושם הדגש על הפניית העצור לסניגור. בכל

(ב) לבקשת העצור, ובכפוף להוראות סעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי, תימסר הודעה, כאמור בסעיף קטן (א), גם לעורך הדין שהעצור נקב בשמו או לאחד מעורכי הדין ששמו מופיע ברשימה האמורה בסעיף קטן (ג).

(ג) הקצין הממונה אחראי לביצוע הוראות סעיף זה; הוא יודיע לעצור על זכויותיו כאמור בסעיף 29, וכן ימסור לו רשימה של עורכי דין המוכנים לשמש סניגורים לעצורים, שהוכנה על ידי לשכת עורכי הדין; העצור יאשר בחתימת ידו שההודעה נמסרה לו.

זכות העצור
להיפגש עם
עורך דין

31. (א) עצור זכאי להיפגש עם עורך דין או להיוועץ בו.

(ב) ביקש עצור להיפגש עם עורך דין, או ביקש עורך דין שמינהו אדם קרוב לעצור להיפגש עמו, יאפשר זאת הממונה ללא דיחוי.

(ג) פגישת העצור עם עורך הדין תיעשה ביחידות ובתנאים המבטיחים את סודיות השיחה, אולם באופן המאפשר פיקוח על תנועותיו של העצור.

(ד) נמצא העצור, באותה עת, בעיצומם של הליכי חקירה או של פעולות אחרות הקשורות בחקירה, באופן שנוכחותו נדרשת כדי להשלימם, ועריכת הפגישה עם עורך הדין, ללא דיחוי כאמור בסעיף קטן (ג), היתה מחייבת את הפסקתם או דחייתם למועד אחר, והקצין הממונה, בדרגת רב פקד ומעלה, סבר כי הפסקתם או דחייתם עשויה לסכל את החקירה, רשאי הוא להורות, בהחלטה מנומקת בכתב, שפגישת העצור עם עורך הדין תידחה לזמן הנדרש כדי להשלים את הפעולה, ובלבד שההפסקה לא תעלה על שעות ספורות.

(ה) סבר הקצין הממונה כי פגישת העצור עם עורך הדין עלולה לסכל או לשבש מעצרים של חשודים נוספים באותו ענין, למנוע גילוי ראיה הקשורה אליו או למנוע תפיסת דבר שהושג בקשר לאותה עבירה, רשאי הוא להורות, בהחלטה מנומקת בכתב, שהפגישה תידחה לתקופה הנדרשת, ובלבד שהיא לא תעלה על 24 שעות משעת המעצר.

(ו) על אף האמור בסעיף קטן (ב) רשאי הממונה, בהחלטה מנומקת בכתב, להורות שלא לאפשר פגישת עצור עם עורך דין, לתקופה שלא תעלה על 48 שעות משעת המעצר, אם שוכנע שהדבר דרוש לשם שמירה על חיי אדם או לצורך סיכול פשע או כי היה כרוך בעבירה ענין של בטחון המדינה ונתקיימה עילה מהעילות המפורטות בסעיף 32(א); אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו של עצור, שביקש זאת, שתיתן לו הזדמנות סבירה להיפגש עם עורך דין לפני שיובא לבית המשפט בענין מעצרו.

פגישה עם
עו"ד בעבירות
ביטחון

32. (א) ביקש עצור, החשוד בעבירת ביטחון, להיפגש עם עורך דין או ביקש עורך דין שמינהו אדם הקרוב לעצור להיפגש עם עצור כאמור – יאפשר הממונה את הפגישה בהקדם האפשרי, אלא אם כן נתקיים אחד מאלה:

(1) הפגישה עלולה לשבש מעצרים של חשודים אחרים;

(2) הפגישה עלולה להפריע לגילוי ראיה או תפיסתה או לשבש את החקירה בכל דרך אחרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעיצומם של הליכי חקירה והפסקתם עלולה לסכל את החקירה; ניתן לדחות את הפגישה לתקופה שלא תעלה על 24 שעות משעת המעצר אם היא עלולה לסכל או לשבש את מעצרים של חשודים נוספים באותו ענין או להביא להעלמת ראיות באותו ענין. ההצעה חוזרת על

באשר לזכותו של עצור להיפגש עם עורך דין (סעיפים 31 ו-32) חוזרת הצעת החוק בעיקרה על ההסדר הקיים כיום, אולם בשינויים שמטרתם לצמצם את מניעת הפגישה: יש לאפשר את הפגישה ללא דיחוי, ניתן לדחותה בשעות ספורות אם החשוד נמצא

(3) מניעת הפגישה דרושה כדי לסכל עבירה או כדי לשמור על חיי אדם; אין באמור בסעיף קטן זה כדי למנוע דחיית פגישה לפי סעיף 31(ד) וסמכות הקצין הממונה, הקבועה באותו סעיף, תינתן לממונה לפי סעיף זה.

(ב) בסעיף זה "חשוד בעבירת ביטחון" – מי שחשוד בעבירה לפי אחד מאלה:

(1) תקנות 58 עד 60, 62, 64, 66, 67, 84 או 85 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945⁶;

(2) סעיפים 2 או 3 לפקודת מניעת טרור, התש"ח-1948⁷;

(3) חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954⁸;

או מי שעצור לפי חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967⁹, והוא חשוד בעבירה שאילו נעברה בישראל היתה אחת מהעבירות המנויות בפסקאות (1) עד (3).

(ג) דחיית פגישה עצור עם עורך דין לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על 10 ימים, היא תהיה מטעמים שיירשמו והיא תובא לידיעת העצור ולפי בקשתו גם לידיעת מי שהעצור נקב בשמו.

(ד) נשיא בית המשפט המחוזי רשאי להורות שעצור לא יפגש עם עורך דין או להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (ג) אם הוגשה בקשה על כך, באישור היועץ המשפטי לממשלה, ואם נתקיימה עילה מן העילות המפורטות בסעיף קטן (א); ובלבד שסך כל התקופות שבהן נמנעה הפגישה עם עורך דין לא תעלה על 21 ימים; בקשה לפי סעיף קטן זה תידון במעמד צד אחד בלבד ומטעם המבקש יתייצב שוטר בדרגת רב פקד ומעלה; על החלטה לפי סעיף קטן זה רשאים הצדדים לערור לפני בית המשפט העליון שידון בענין בשופט אחד.

(ה) נדחתה פגישה חשוד עם עורך דין, לפי סעיף קטן (א), רשאי החשוד לערור על ההחלטה לפני נשיא בית משפט מחוזי, ובהעדרו – לפני סגן הנשיא של בית משפט מחוזי; על החלטת בית המשפט ניתן לערור לפני בית המשפט העליון שידון בענין בשופט אחד.

(ו) הדיון בערר לפי סעיף קטן (ה) יתנהל בהעדר העצור אלא אם כן ציווה בית המשפט כי הדיון יתקיים בנוכחותו של העצור; הדיון בנוכחותו של העצור כאמור וכן הדיון בנוגע למעצרו או לשחרורו של עצור, שפגישתו עם עורך דין נדחתה לפי סעיף זה, יתקיים עם העצור וסניגורו בנפרד באופן שיימנע קשר ביניהם, אלא אם כן החליט השופט, מטעמים שיירשמו, כי אין בקיום הדיון בנוכחותם של העצור וסניגורו יחדיו כדי לסכל את מטרת דחיית הפגישה, ההליכים לפי סעיף קטן זה יהיו בהתאם לתקנות שיתקין שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ובית המשפט יהיה רשאי לקבל ראייה, לרבות הטעמים שגורשו למניעת הפגישה, אף שלא בנוכחות החשוד או סניגורו או בלי לגלותה

דברי הסבר

באשר לעצור, החשוד בעבירות בטחוניות, מוצע כי נושא פגישתו עם עורך דין יוסדר בחוק ולא יהיה בחקיקת משנה כפי שהדבר נעשה כיום.

ההוראה הקיימת בחוק כיום המאפשרת למנוע פגישה בין עצור לבין עורך דין לשם שמירה על חיי אדם, על בטחון המדינה או לצורך סיכול פשע.

⁶ ע"ר 1945, תוס' 2, עמ' 855.

⁷ ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 73.

⁸ ס"ח התשי"ד, עמ' 160.

⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשנ"ב, עמ' 24.

להם אם, אחרי שעיין בראיה או שמע טענות, אף שלא בנוכחות החשוד וסניגורו, שוכנע שגילוי הראיה לחשוד או לסניגורו עלול לפגוע בבטחון המדינה או לסכל את החקירה; הוראה זו אינה גורעת מכל זכות שלא למסור ראיה לפי פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁰.

(ז) החליט בית המשפט לאפשר את הפגישה בין עורך דין לבין עצור, לפי סעיף זה, והודיע נציג המדינה במעמד מתן ההחלטה, על רצון המדינה לערור עליה, רשאי בית המשפט לצוות על השהיית הפגישה לתקופה שלא תעלה על 48 שעות; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במנין השעות.

(ח) ביקש עצור, כאמור בסעיף קטן (א), למנות לעצמו סניגור ונמנע הדבר ממנו, רשאי הוא לעתור על כך לבית המשפט המחוזי והדיון בעתירתו יתקיים לפניו תוך 48 שעות מהגשת העתירה.

(ט) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הביטחון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לביצוע סעיף זה, לרבות קביעת הממונה לענין סעיף זה.

33. (א) על אף האמור בסעיפים 30 עד 32 או בכל דין אחר, רשאי שופט בית משפט מחוזי להרשות שלא תימסר ידיעה על מעצרו של אדם בשל פשע או שהידיעה תימסר רק למי שיקבע, אם אישר שר הבטחון בכתב שביטחון המדינה מחייב סודיות המעצר, או אם אישר המפקח הכללי של המשטרה בכתב שטובת החקירה מחייבת סודיות המעצר.

עיכוב ידיעה
על מעצר
על ידי
בית משפט

(ב) הרשאה לפי סעיף קטן (א) תהיה לתקופה שאינה עולה על 48 שעות; מותר להאריכה מזמן לזמן, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על שבעה ימים, ובעבירות המנויות בסעיף 32 – לא יעלה על 15 ימים אם שר הביטחון אישר בכתב שביטחון המדינה מחייב זאת.

(ג) בקשה לפי סעיף זה תידון במעמד צד אחד בלבד ומטעם המבקש יתייצב שוטר בדרגת פקד ומעלה.

34. הקצין הממונה, שהחליט בענין מעצרו או שחרורו של חשוד, יערוך דו"ח בכתב בחתימתו שבו יפורטו לפי הענין:

דו"ח מעצר
בידי הקצין
הממונה

(1) שם העצור ופרטיו האישיים;

(2) התאריך והשעה שבהם נעצר ושם השוטר שעצר אותו;

(3) נסיבות המעצר, פרטי העבירה אשר בשלה נעצר והעובדות ששימשו עילה למעצרו;

ד ב ר י ה ס ב ר

על פי המוצע מניעת הפגישה בין עורך דין לעצור, החשוד בעבירות נגד בטחון המדינה, תיעשה רק על פי עילות מוגדרות בחוק. מניעת פגישה מכוח החלטה מנהלית לא תהיה לתקופה העולה על 10 ימים מיום המעצר. כמו כן מוצע לעגן בחוק זכות ערר על החלטה מנהלית למנוע פגישה בין עצור כאמור לעורך דין. על פי ההצעה יובטח כי ההליכים בערר וכן בהארכת מעצר של אותו עצור יתנהלו באופן שתימנע הפגישה בינו לבין

עורך הדין כדי לא לסכל את מטרת דחיית הפגישה. כאמור מניעת פגישה לפי החלטה מנהלית לא תהיה לתקופה העולה על 10 ימים מיום המעצר (כיום ניתן לעשות זאת לתקופה של 15 ימים) וניתנת אפשרות להאריך את התקופה עד 21 ימים בידי נשיא בית המשפט המחוזי על סמך בקשה, המוגשת באישור היועץ המשפטי לממשלה.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

- (4) הפעולות שנעשו לגבי העצור לפי סעיף 23, בטרם הובא לתחנת המשטרה, שמות השוטרים שהשתתפו בהן והשעות שבהן הן בוצעו;
- (5) ההחלטות של הקצין הממונה, בענין השחרור או המעצר, השחרור בערובה, בתנאים או שלא בתנאים, או המעצר כדי לנקוט פעולות חקירה לפי סעיף 27, על נימוקיהן;
- (6) האם מולאו הדרישות של סעיף 29 ועל ידי מי;
- (7) פעולות החקירה שנעשו לפי סעיף 27, ושעות עשייתן;
- (8) האם הוגשה בקשה לאפשר לעצור להיפגש עם עורך דין, מי הגישה ומתי נערכה הפגישה; ואם נדחתה הפגישה לפי סעיף 32(ה) עד (ז), הנימוקים לכך;
- (9) דברי העצור לפי סעיף 26.

35. (א) נעצר אדם ושחרר, בלא שהוגש נגדו כתב אישום, ומצא בית המשפט שלא היה יסוד למעצר או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו, בסכום שיקבע בית המשפט.

(ב) נעצר אדם ושחרר ומצא בית המשפט שהמעצר היה עקב תלונת סרק שהוגשה שלא בתום לב, רשאי בית המשפט לחייב את המתלונן, לאחר שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון טענותיו לענין זה, לשלם, למי שנעצר, פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו, בסכום שיקבע בית המשפט.

(ג) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקין תקנות –

(1) לענין ההליכים בבקשה לפיצוי לפי סעיף זה, בין לפני פניה לבית המשפט ובין בבית המשפט;

(2) לקבוע סכומים מרביים לפיצוי לפי סעיף קטן (א).

(ד) החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתנת לערעור כפסק דין בפלילים.

סימן ד': מעצר שלא בידי שוטר

36. (א) שר המשטרה, רשאי בצו להעניק סמכויות מעצר של שוטר לעובד ציבור, או לסוג עובדי ציבור אם שוכנע כי מתן סמכות זו חיונית למילוי תפקידם.

(ב) לא תוענק סמכות, כאמור בסעיף קטן (א), אלא לעובד ציבור שקיבל הכשרה מתאימה ולגביו הודיעה משטרת ישראל שאין מניעה להסמיכו מטעמים של ביטחון הציבור.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהוא קיבל הכשרה לענין הפעלת סמכות זו (סעיף 36). יתרה מזו, על עובד ציבור, המשתמש בסמכות לעצור, יחולו כל החובות הקבועות בהצעת חוק זה, ותחול עליו הגבלה שאינה חלה בכל מקרה על שוטר, דהיינו, עובד ציבור כאמור לא יהיה רשאי להיכנס לבית המשמש

סימן ד': מעצר שלא בידי שוטר

סימן זה בא להדגיש כי סמכות המעצר, שהיא סמכות שלטונית מובהקת, שיש בה פגיעה ממשית בחירויות הפרט ושעלולה להיות מלווית בשימוש בכוח, ניתן להעניק, בנוסף לשוטר, אך ורק לעובד ציבור ובתנאי

בסימן זה, "עובד ציבור" – עובד מדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959¹¹, וכן עובד רשות סטטוטורית שחל עליו דין משמעותי על פי דין.

37. על עובד ציבור שהוסמך לפי סעיף 36 יחולו החובות החלות על מי שמבצע מעצר, כאמור בסימן ג' לפרק ב' והוא יהיה רשאי להשתמש בסמכויות עור שבסעיפים 74, 75 ו-77, ובלבד שלא יכנס לבית המשמש למגורים ללא צו מעצר.

מעצר בידי
עובד ציבור

38. כל אדם חייב לעזור, לפי יכולתו, לשוטרי הדורש באופן סביר את עזרתו לעצור אדם או למנוע בריחתו.

חובת סיוע
לשוטר בביצוע
מעצר

סימן ה': הטלת ערובה והוראות הנוגעות לשחרור בערובה

39. בסימן זה – הגדרות

"ערובה" – ערבות עצמית של חשוד או של נאשם, בין לבדה ובין בצירוף ערבות מכל סוג שהוא או ערבון כספי של אדם כאמור או של ערבים, או שמקצתה בערבות ומקצתה בערבון, הכל כפי שיורה בית משפט או קצין ממונה לפי הענין.

40. (א) החליט קצין משטרה לשחרר בערובה או לקבוע ערובה מכוח סמכותו לפי חוק זה, יקבע את סוג הערובה ואת גובהה לפי השיקולים האמורים בסעיף 43; שחרור בערובה הוא על תנאי שהחשוד יתייצב לחקירה או למשפט, ורשאי הקצין, בהסכמת החשוד, להתנות את הערובה בהטלת איסור על החשוד להיפגש או לקיים קשר עם מי שיקבע או בתנאים המפורטים בסעיף 45(א) (1) עד (8); דין איסור יציאה מן הארץ לפי סעיף קטן זה כדין צו שופט לאיסור יציאה מן הארץ, והתנאים הקבועים בסעיף 45(ב) יחולו גם על החלטתו של קצין משטרה לפי סעיף זה.

קביעת ערובה
בידי קצין
משטרה

(ב) קצין ממונה רשאי להטיל ערובה גם על מי שאין עילה לעצרו, כדי להבטיח את התייצבותו לחקירה ולמשפט.

(ג) לא הסכים החשוד לתנאי הערובה כאמור בסעיף קטן (א), סירב חשוד ליתן ערובה או ביקש תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן – התובע), לקבוע תנאי ערובה אחרים מאלה שבסעיף קטן (א), רשאי שופט בית משפט שלום לדרוש מהחשוד, בנוכחותו, ליתן ערובה ורשאי הוא להוסיף תנאים ככל שימצא לנכון, לרבות הפקדת דרכונו ולצוות על איסור יציאה מן הארץ.

(ד) מי ששוחרר בערובה או מי שנדרש להמציא ערובה, לפי סעיף זה רשאי:

(1) לערור לפני בית משפט שלום על גובה הערובה, תוך שבעה ימים מיום מתן הערובה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ה': הטלת ערובה והוראות הנוגעות לשחרור בערובה
להלן השינויים העיקריים המוצעים בנושא שחרור בערובה לעומת המצב הנוהג:

למגורים כדי לעצור אדם, אלא אם כן הצטייר לצורך כך בצו שופט (סעיף 37).

בשל הגישה שנקטה הצעת חוק זו בנושא המעצר שלא בידי שוטר כאמור, לא חזר החוק המוצע על סמכויות המעצר המוענקות כיום לאדם פרטי, אלא בחר להסדיר את סמכויותיו של אדם פרטי במסגרת ההוראות החדות בעיכוב. (ראה דברי הסבר לפרק ג').

נקבעה אפשרות של הטלת ערובה אף שלא נתקיימה עילת מעצר, לצורך הבטחת התייצבותו של החשוד לחקירה ולמשפט (סעיף 40).

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

(2) להגיש לפני בית משפט שלום בקשה לעיון חוזר בענין הנוגע לתנאי השחרור, אם נשתנו הנסיבות והדבר עשוי להשפיע על קביעת תנאי השחרור.

(ה) דינו של חשוד, שהוטלה עליו ערובה לפי סעיף זה, כדין משוחרר בערובה.

41. (א) חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, נאשם או נידון שערעור תלוי ועומד על פסק דינו, והוא נתון במעצר או במאסר, רשאי בית המשפט, לבקשתו, לצוות על שחרורו בערובה.

שחרור בערובה
על ידי
בית משפט

(ב) בית משפט רשאי לצוות על נאשם או על נידון שערעור תלוי ועומד על פסק דינו, לתת ערובה אף אם אינו מוסמך להורות על מעצרו לפי סעיף 19, כדי להבטיח את התייצבותו למשפט, ומשעשה כן, יראו את הנאשם או את הנידון כמי ששוחרר בערובה.

42. עצור על עבירה לפי סעיפים 199 עד 202 לחוק העונשין, בקשר למעשה זנות של אשה, לפי סעיפים 427 או 428 לחוק העונשין, או לפי פקודת הסמים המסוכנים, למעט עבירה הקשורה רק בשימוש עצמי בסמים, לא ישוחרר בערובה לפני שנגבו, בין במשפט ובין לפי סעיף 117 לחוק סדר הדין הפלילי, עדותה של אותה אשה ועדותו של עד אחר שבית המשפט סבר שיש מקום לגבות עדותו לאלתר, אלא אם כן הסכים לכך התובע או שהשופט שוכנע, מנימוקים שיירשמו, כי השחרור לא יפריע לגביית העדות או אם חלפו שבועיים מעת המעצר.

43. ציווה שופט לשחרר אדם בערובה או להטיל עליו ערובה, יקבע את סוג הערובה, גובהה ותנאיה, בין היתר לפי שיקולים אלה:

שיקולים לקביעת
ערובה

(1) מהות העבירה;

(2) המידע שבירי התביעה;

(3) עברו הפלילי;

(4) מצבו הכלכלי ויכולתו להמציא את הערובה הנדרשת;

(5) האפשרות שהוא יוכל לעמוד בתנאי הערובה.

44. לא המציא האדם את הערובה הנדרשת, עם מתן הצו או תוך המועד שקבע השופט, ייעצר לתקופה שנקבעה בצו אלא אם כן ציווה בית המשפט אחרת, אך האדם יוכל להשתחרר בכל עת מהמעצר, מיר עם המצאת הערובה הנדרשת.

תוצאות אי
המצאת הערובה

45. (א) שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה במשטרה, לדיון במשפטו או בערעור, בכל מועד שיידרש, או לנשיאת עונשו, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט; כמו כן רשאי בית המשפט להוסיף תנאים ככל שימצא לנכון, לרבות:

(1) חובת הודעה על כל שינוי במען המגורים ומקום העבודה;

תנאי השחרור
בערובה

דברי הסבר

לארץ אם עולה שיש אפשרות סבירה שהמשוחרר לא יתייצב לחקירה או לבית המשפט. במערכת שיקוליו יבחן בית המשפט אמצעי זה כאמצעי אחרון, שכן יש להעדיף על פניו כל אמצעי אחר אשר פוגע פחות בחירותו של הפרט כגון הטלת ערובה מתאימה. כמו כן קובע החוק המוצע את התנאים להטלת מעצר בית.

ההוראות בדבר תנאי שחרור בערובה הורחבו (סעיף 45) ובמסגרת זו נקבעו הסדרים מפורטים לענין עיכוב יציאה מן הארץ. כדי שההוראות בענין זה יעמדו בדרישות חוק היסוד אומצו המבחנים שקבע כב' השופט ברק בפס"ד בינקין נ: מ"י (בש"פ 6654/93, לא פורסם). כך יוסמך בית המשפט לעכב את יציאתו של חשוד לחוץ

- (2) איסור יציאה מן הארץ והפקדת הדרכון;
- (3) איסור כניסה לאזור, לישוב או למקום בארץ;
- (4) חובת מגורים או הימצאות באזור, בישוב או במקום בארץ;
- (5) חובה להיבדק בדיקה רפואית או לקבל טיפול רפואי, טיפול פסיכולוגי או טיפול מקצועי אחר;
- (6) חובה להימצא בפיקוחו של קצין מבחן, לאחר קבלת הסכמתו של קצין מבחן;
- (7) חובה להתייצב בתחנת משטרה במועדים מסוימים;
- (8) איסור יציאה ממקום המגורים במשך כל היממה או בחלק ממנה;
- (9) איסור המשך עיסוק הקשור בעבירה.
- כן רשאי בית המשפט לתת צו הגנה כאמור בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.¹²
- (ב) לא יצווה שופט על תנאי שחרור, כאמור בסעיף קטן (א2), אלא אם כן נתקיימו שניים אלה:
- (1) לא ניתן להבטיח את התייצבותו של המשוחרר לחקירה, לדיון במשפט או לנשיאת עונשו בדרך של מתן ערובה מתאימה;
- (2) קיימת אפשרות סבירה שהמשוחרר לא יתייצב לאחד ההליכים המפורטים בפסקה (1).
- (ג) לא יצווה שופט על תנאי שחרור, כאמור בסעיף קטן (א4) או (8), אלא אם כן הובאו לפניו פרטי ההסדר להבטחת קיום הצו ואם ניתנה ערבות צד שלישי להבטחת קיום תנאי השחרור בערובה.
- (ד) צו איסור יציאה מן הארץ לפי סעיף קטן (א2) ישמש אסמכתה למטרה למנוע את יציאתו של המשוחרר מן הארץ; הסדרים לביצוע צו כאמור ייקבעו בתקנות.
- (ה) לצורך פיקוח על קיום התנאים המפורטים בסעיף קטן (א43) או (8) תהיה למשטרה סמכות כניסה לכל מקום שיש לה יסוד סביר להניח כי המשוחרר נמצא בו או למקום שבו על המשוחרר להימצא.
46. (א) כתב ערובה יפרט את תנאי השחרור ויחתם לפני שופט, רשם או מזכיר בית המשפט, או לפני קצין משטרה בדרגת מפקח או קצין הנמנה עם סגל בית המעצר או בית הסוהר שבו מוחזק העצור.
- (ב) מבלי לפגוע בהוראות סעיף קטן (א) יפורטו בכתב ערובה החתום בידי צד שלישי התנאים המיוחדים שלמילויים ערב צד שלישי.

כתב ערובה

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרה של הפרת תנאי שחרור בערובה, בין שהוטלו בידי שוטר ובין שהוטלו בידי בית משפט, יהיה רשאי שוטר לעצור את המשוחרר, אולם תהיה ברשותו

הושלמו ההוראות הנוגעות לערב במגמה שהוא יהיה ער להתחייבותו ושיהיה שותף להליכים הנוגעים לו.

¹² סי"ח התשנ"א, עמ' 138.

47. (א) ביקש ערב צד שלישי לבטל את ערבותו או להחזיר לו את ערבונו רשאי בית המשפט, לאחר שזימן לדיון את המבקש, התובע, המשוחרר וערב אחר שערב יחד עם המבקש, להיעתר לבקשה או לסרב לה; אולם בית המשפט לא יסרב לבקשה, אם המשוחרר התייצב או הובא בפני בית המשפט; נעתר בית המשפט לבקשה, רשאי הוא לבטל את השחרור בערובה, לקבוע ערובה אחרת, או לשנות את תנאיה.

(ב) זומן לדיון ערב אשר ערב יחד עם המבקש ולא התייצב, רשאי בית המשפט להוציא צו להבאתו.

(ג) הוראות סעיף קטן (א) יחולו, בשינויים המחוייבים, על ערב המבקש ביטול ערבותו או החזרת ערבונו מקצין ממונה.

48. נפטר ערב, לפני שניתן צו על תשלום סכום ערבותו או על חילוט ערבונו, אחריותו על פי כתב הערובה בטלה, וסכום ערבונו יוחזר לעזבונו לכשיתבקש הדבר; הודע לבית המשפט על דבר פטירת הערב ימסור בית המשפט הודעה על כך לתובע, למשוחרר בערובה ולערב אחר שערב לאותו משוחרר, ורשאי בית המשפט, לבקשת תובע או ערב אחר, לקבוע ערובה אחרת, לשנות את תנאיה או לבטל את השחרור בערובה.

49. (א) היה לשוטר יסוד סביר להניח כי משוחרר בערובה הפר תנאי מתנאי השחרור או כי הוא עומד להימלט מן הדין רשאי הוא לעצרו בלא צו מעצר או למסור לו הזמנה להתייצב לפני בית המשפט תוך 24 שעות.

(ב) משוחרר בערובה שנעצר לפי סעיף קטן (א) יובא לפני שופט בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־24 שעות משעת מעצרו.

(ג) שופט הדן בענינו של משוחרר בערובה, שהובא לפניו בשל הפרת תנאי מתנאי השחרור, רשאי לחלט את הערבות ואם התגבשה עילת מעצר לעוצרו או לשחררו בערובה בתנאים שיקבע; אולם אם ניתנה ערבות על ידי ערב לא יחליט השופט בענין הערבות אלא אם כן נתן לערב הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ד) בכל עת לאחר מתן צו לפי סעיף קטן (ג), רשאי בית המשפט, מנימוקים שיירשמו, לבטלו או לשנותו כפי שיראה לנכון.

50. עצור, משוחרר בערובה ותובע רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר בהחלטתו, בענין הנוגע למעצר, לשחרור או להפרת תנאי השחרור בערובה, לריבות החלטה לפי סעיף זה, אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מאז מתן ההחלטה הקודמת ולרבות כשאדם מוחזק במעצר בשל חוסר יכולתו להמציא הערובה הנדרשת והדבר עשוי לשנות את החלטתו הקודמת של בית המשפט.

51. (א) עצור, משוחרר בערובה ותובע רשאים לערור על החלטת בית משפט בענין הנוגע למעצר, לשחרור, להפרת תנאי שחרור בערובה או להחלטה בבקשה לעיון חוזר בפני בית משפט שלערעור, שידון בערר בשופט אחד; נתן בית המשפט המחוזי החלטה בערר, רשאים הם לערור עליה בפני בית המשפט העליון שידון בערר בשופט אחד.

(ב) השופט הדן בערר, רשאי להיזקק לחומר ראיות חדש, שניתוסף מאז הדיון בבית משפט קמא.

ד ב ר י ה ס ב ר

גם אפשרות להזמין להתייצב לפני בית משפט תוך 24 שעות (סעיף 49). ניתנה אפשרות להגיש שני עררים בזכות בנוגע למעצר או לשחרור, גם לאחר הגשת כתב האישום (סעיף 51).

הסמכות בעיון חוזר ובערר

52. בעיון חוזר ובערר רשאי בית המשפט לקיים החלטה שעליה עוררים, לשנותה או לבטלה ולתת החלטה אחרת במקומה.

השהיית ביצוע "החלטה"

53. החליט בית משפט על שחרור בערובה או על שחרור ללא ערובה, לגבי אדם שהיה במעצר בעת מתן ההחלטה, והודיע היועץ המשפטי לממשלה או תובע, במעמד מתן ההחלטה, על רצונו לערור עליה, רשאי בית המשפט אשר נתן את הצו לצוות על השהיית ביצוע השחרור לתקופה שלא תעלה על 48 שעות, מיום מתן ההחלטה; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במנין השעות.

איפן הגשת בקשה

54. (א) בקשה לשחרור בערובה שאינה מוגשת אגב דיון במתן צו המעצר, בקשה להטיל ערובה, בקשה לעיון חוזר או בקשה לערר תוגש בכתב, ותכיל תמצית נימוקיה; קדמו לה בקשות אחרות באותו ענין – יצו פו אליה העתקים של אותן בקשות ושל פרוטוקול הדיון בהן; אולם בית המשפט רשאי, מטעמים שימצא לנכון, להיזקק לבקשה גם אם לא צורפו העתקים כאמור.

(ב) על בקשה לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 11(ב) עד (ו) בשינויים המחוייבים.

נוכחות בעלי הדיון

55. (א) דיון לפי סעיפים 50 ו-51 יהיה בפני המשוחרר בערובה או סניגורו, בפני העצור ובפני תובע, אולם מותר לדון בבקשת העצור שלא בפני תובע אם ניתנה לתובע הודעה על הדיון 24 שעות מראש, ומותר לדון בבקשת תובע, שלא בפני המשוחרר בערובה, אם הומצאה למשוחרר הודעה על הדיון 48 שעות מראש.

(ב) לא ניתן לקיים דיון בנוכחות העצור מפאת חוליו, יתנהל הדיון בפני סניגורו ואם אינו מיוצג ימונה לו סניגור לצורך הענין.

תוקף הערובה

56. הערובה ותנאי השחרור בערובה יתבטלו אם לא יוגש כתב אישום נגד החשוד תוך 180 ימים, אולם בית המשפט רשאי, בתוך תקופת הערובה, להאריך אותה והתנאים הנלווים לה לתקופה נוספת שלא תעלה על 180 ימים, אם ביקש זאת תובע.

שחרור באין אישום

57. חשוד הנתון במעצר ולא הוגש נגדו כתב אישום תוך תשעים ימים לאחר מעצרו – ישוחרר מהמעצר, אולם רשאי בית המשפט לשחררו בערובה.

שחרור באין משפט

58. נאשם שלאחר הגשת כתב האישום נגדו היה נתון במעצר בשל אותו כתב אישום, תקופה המצטרפת כדי ששים ימים ומשפטו לא התחיל – ישוחרר מן המעצר, אולם רשאי בית המשפט לשחררו בערובה.

שחרור באין הכרעת דין

59. נאשם שלאחר הגשת כתב האישום נגדו היה נתון במעצר, בשל אותו כתב אישום, תקופה המצטרפת כדי שנה אחת, ומשפטו בערכאה הראשונה לא נגמר בהכרעת דין – ישוחרר מן המעצר, אולם רשאי בית המשפט לשחררו בערובה.

הארכת המעצר וחידושו

60. על אף האמור בסעיפים 57 עד 59, רשאי שופט של בית המשפט העליון, לצוות על הארכת המעצר או על מעצר מחדש, לתקופה שלא תעלה על שלושים חרשים ולחזור ולצוות כך מזמן לזמן, וכן לשחרר בערובה או ללא ערובה.

ד ב ר י ה ס ב ר

נקבעה אפשרות של שחרור בערובה, במקום שחרור סתם, במקרים של שחרור באין אישום, באין משפט או באין פסק דין וכן בדיון באפשרות של הארכת מעצר או חידושו בנסיבות המוזכרות לעיל (סעיפים 57 עד 60).

אוחזרו התקופות שהערובה בתוקף ל-180 ימים, הן לגבי ערובה המוטלת בידי בית משפט והן לגבי ערובה המוטלת בידי שוטר. כמו כן נקבע כי אפשרות הארכת תקופה זו בידי בית משפט תהיה ל-180 ימים בלבד ובאישור היועץ המשפטי לממשלה (סעיף 56).

61. זוכה נאשם, בוטל האישום, או הופסקו הליכי המשפט, ישוחרר מיד ממעצרו אם הוא עצור, ואם שוחרר בערובה יופטרו הוא וערבייו מערבותם ויוחזר הערבון הכספי, הכל לפי הענין; אולם במקרים מיוחדים, אם הודיעה התביעה שברעתה להגיש ערעור, רשאי בית המשפט לשחררו בערובה.
62. אין בהוראות סעיפים 57, 58, 59 או 61, כדי למנוע מעצר החשוד או הנאשם, שחרורו בערובה או המשך מעצרו או שחרורו כאמור בשל מעשה אחר, או מעצרו על ידי צו בית המשפט שלערעור.
63. שוטר שאיננו תובע כאמור בסעיף 12(א) לחוק סדר הדין הפלילי, רשאי אף הוא לנהל הליכים לפי סימן (ב) או לפי סימן זה, למעט הליכים לפי סעיפים 50, 51, 58, 59 או 61 כל עוד לא הוגש כתב אישום על העצור, או אם הוגש כתב אישום נגד העצור בידי תובע כאמור בסעיף 12(א) לחוק סדר הדין הפלילי¹³.

פרק ג': עיכוב בידי בעל סמכות

64. בפרק זה, "עיכוב" – הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי, בקשר לחשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע ביצוע עבירה, כאשר הגבלת החירות מסוייגת מראש הן בזמן והן מבחינת המטרה לה נועדה ההגבלה.
65. (א) היה לשוטר או לעובד ציבור שהוסמך כאמור בסעיף 36 (להלן – בעל סמכות), חשד כי אדם עבר עבירה או כי קיימת הסתברות גבוהה לכך שהוא עומד לעבור עבירה בהקדם, רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו וכן רשאי הוא לעכבו כדי לחקור אותו או כדי לגבות את עדותו במקום הימצאו.
- (ב) היה הזיהוי בלתי מספיק או לא ניתן לחקור את החשוד או לגבות את עדותו במקום הימצאו, רשאי בעל הסמכות לדרוש מהחשוד להילוו אליו לתחנת המשטרה לשם ביצוע אותן פעולות וכן רשאי הוא לזמן אותו למשטרה למועד אחר שיקבע.
66. (א) היה לבעל סמכות יסוד סביר להניח שנעברה עבירה, רשאי הוא לעכב אדם שיכול למסור לו מידע הנוגע לאותה עבירה, כדי לברר את זהותו ומענו וכדי לחקור אותו או כדי לגבות את עדותו במקום הימצאו, וכן רשאי הוא לזמן אותו לתחנת המשטרה למועד אחר שיקבע לצורך ביצוע אותן פעולות.

דבריו הסבר

תישאל במחסום דרכים (סעיפים 65 עד 69). משך העיכוב יהיה לזמן סביר הדרוש לאותה פעולה ומכל מקום לא יעלה על שלוש שעות, למעט במקרים של אירועים המוניים שבהם יהיה רשאי קצין משטרה להאריך תקופה זו עד שלוש שעות נוספות במקרה הצורך (סעיף 71). במסגרת העיכוב הוסדרה סמכותו של אדם פרטי לעצור אדם אחר (סעיף 73). ניתנה לאדם פרטי אפשרות לעכב את מי שביצע לפניו, או זה מקרוב, עבירת אלימות, פשע, גניבה או עבירה אחרת, שגרמה נזק של ממש לרכוש. מי שמעוכב בידי אדם פרטי יימסר מיידית לשוטר ובמקרה של התנגדות לעיכוב, רשאי המעכב להשתמש בכוח ובלבד שלא תיגרם חבלה.

הושלם הסעיף הדין בשחרור הנאשם והפטר ערבייו עם תום המשפט. כן הוסמך בית המשפט לשחרר בערובה במקרים מיוחדים, נאשם שזוכה, כאשר התביעה מבקשת לערער על זיכוי הנאשם (סעיף 61).

פרק ג': עיכוב בידי בעל סמכות

החוק המוצע מסדיר בצורה מפורטת את נושא העיכוב, המהווה פגיעה פחותה בחירותו של אדם מאשר המעצר. העיכוב נקבע למטרות המפורטות בחוק (בירור זהות וצרכי חקירה, כאשר נקבעת התייחסות שונה לעיכובו של חשוד ושל עד, בדיקת רשיונות וחיפוש וכן

(ב) היה הזיהוי בלתי מספיק, רשאי בעל הסמכות לבקש מאותו אדם להילוו עמו לתחנת המשטרה.

67. הוקנתה בחיקוק לבעל סמכות, הסמכות לחפש או לערוך בדיקה בגופו או בכליו של אדם, ברכב שהוא מצוי בו או לעיין בכל רשיון, תעודה או מסמך שאדם חייב על פי דין להחזיק על גופו, ברכבו, בביתו או בעסקו – רשאי הוא לדרוש שהאדם או הרכב ייעצרו, ויימנעו מלהמשיך בדרכם או מלעזוב את המקום שבו הם נמצאים, כדי לאפשר ביצוע החיפוש, הבדיקה או העיון וכן רשאי הוא לדרוש שימסור את שמו ומענו.

עיצוב לצורך
חיפוש, בדיקה
ועיון ברשיונות

68. (א) היה לשוטרי יסוד סביר להניח כי נגד אדם קיים צו מעצר או צו מאסר (להלן – צו), רשאי הוא לעכבו כדי לקבל לידיו עותק הצו או אישור במקום צו כאמור בסעיף 17, לצורך ביצוע המעצר או המאסר על פיהם.

עיצוב לצורך
ביצוע צו מעצר
או צו מאסר

(ב) לא ניתן לקבל לידיו במקום הימצאו עותק הצו או אישור כאמור, רשאי שוטר לדרוש מאותו אדם להילוו אליו לתחנת המשטרה לשם קבלת הצו או האישור ולשם ביצוע המעצר או המאסר על פיהם.

69. היה לשוטרי יסוד סביר להניח שבוצעה עבירה בת מעצר או שיש הסתברות גבוהה שהיא עומדת להתבצע בהקדם וכי יש צורך לעכב כלי רכב הנעים בדרכים מסוימות, כדי לאפשר חיפוש אחר מבצע העבירה או קורבנה, או אחר רכוש הקשור לביצוע העבירה או ראייה אחרת, רשאי הוא לדרוש מהנהגים של אותם כלי רכב לעצור את הרכב ולעשות את החיפוש כאמור.

עיצוב רכב
במחסום דרכים

70. על מבצע עיצוב יחולו הוראות סעיף 22, בשינויים המחוייבים; ואם ביצע עיצוב לפי סעיפים 65(ב) או 66(ב) יחולו גם הוראות סעיף 24.

הנהגל בעיצוב

71. (א) לא יעוכב אדם או רכב, שבו נוסע אדם שיש צורך לעכבו, מעל לזמן הסביר הדרוש בנסיבות המקרה לביצוע אותה פעולה, שלשמה הוקנתה סמכות העיצוב.

משך העיצוב

(ב) בכל מקרה, לא יעוכב אדם או רכב כאמור בסעיף קטן (א), לתקופה העולה על שלוש שעות, אולם בעיצוב הקשור למספר רב של מעורבים, רשאי הקצין הממונה להאריך את תקופת העיצוב לשלוש שעות נוספות מנימוקים שיירשמו.

72. עם תום העיצוב, יערוך בעל הסמכות דו"ח, שבו יפרט את שמו של מי שעוכב, סיבת העיצוב ומשך העיצוב.

דו"ח על
עיצוב

73. (א) כל אדם רשאי לעכב אדם עד לכואו של שוטר אם נתקיים אחד מאלה:

עיצוב בירי
אדם פרטי

(1) האדם חשוד שביצע לפניו עבירת אלימות, פשע, גניבה או עבירה שגרמה נזק של ממש לרכוש;

(2) אדם קורא לעזרה ומצביע על אדם החשוד שביצע לפניו עבירה כאמור בפסקה (1).

והכל אם יש חשש שהחשוד יימלט וזהותו אינה ידועה.

(ב) חשוד שעוכב לפי סעיף קטן (א) יימסר לשוטר ללא דיחוי ובלבד שהעיצוב לא יעלה על שעתיים.

(ג) מי שמבצע עיצוב לפי סעיף קטן (א) רשאי להשתמש בכוח סביר, בנסיבות המקרה, אם החשוד סירב להיעתר לבקשת העיצוב ובלבד שלא יהיה בשימוש בכוח כדי לגרום לחבלה.

פרק ד': סמכויות עזר

74. (א) המבצע מעצר כדיון או פיקוח לפי סעיף 45(ה) (להלן – המבצע), רשאי להיכנס לכל בית או מקום, לרבות חדרי כניסה וחדרי מדרגות או כל חלק מהחדרים המוחזקים במשותף על ידי מספר דיירים, לשם ביצוע המעצר, לאחר שזיהה את עצמו בפני מי שנחזה להיות מחזיק הבית או המקום, והודיע לו את המטרה שלשמה מתבקשת הכניסה.

(ב) מחזיק הבית או המקום, ירשה כניסה חופשית למבצע לפי דרישתו.

(ג) חובת ההודעה או מתן הודעה כאמור בסעיף קטן (א) לא תחול על המבצע אם

נתקיים אחד מאלה:

(1) נקבע בצו המעצר כי המבצע פטור מחובות אלה;

(2) יש במילוי חובות אלה כדי לסכן את בטחונו של המבצע או של אדם

אחר;

(3) יש במילוי חובות אלה כדי לסכל את המעצר.

(ד) לא איפשר מחזיק הבית או המקום את הכניסה, למרות שנדרש לעשות כן, רשאי המבצע להשתמש בכוח כלפי אדם או כלפי רכוש, על מנת לאפשר את הכניסה, לאחר שהזהיר את מחזיק הבית או המקום על כך, ובתנאי שהשימוש בכוח יהיה סביר, בנסיבות המקרה, לשם ביצוע הכניסה.

75. (א) מי שמבצע מעצר כדיון, רשאי להשתמש בכוח כלפי אדם או רכוש, כדי להתגבר על התנגדות או הפרעה בביצוע המעצר, או על נסיון לבריחה ממעצר, בתנאי שהשימוש בכוח יהיה סביר ושלא יהיה בו כדי לסכן חיי אדם.

(ב) בטרם ייעשה שימוש בכוח כאמור בסעיף קטן (א) על המבצע להזהיר את מי שמתנגד או מפריע כי הוא עומד לעשות כן, אלא אם כן מתן אזהרה כזו יסכל את אפשרות ביצוע הסמכויות האמורות או יהיה בו כדי לסכן את חייו או את שלמות גופו של המבצע או של אדם אחר.

76. על אף האמור בסעיפים 74 ו-75 רשאי שוטר או מי שנמנה עם כוחות הבטחון המבצע מעצר כדיון או המבקש להיכנס לבית או למקום לשם ביצוע המעצר, להשתמש בכוח שיש בו כדי לסכן חיי אדם, כלפי אדם שמבקשים לעצור, אם נתקיימו כל התנאים הבאים:

דברי הסבר

פרק ד': סמכויות עזר

בגדר רכוש משותף של הבנין. ניתנה גם סמכות להפעיל כוח סביר לצורך כניסה אם מתנגדים לה.

(ב) סמכות השימוש בכוח (סעיף 75):

הסעיף המוצע מאמץ את העקרונות שנקבעו בפסיקה והתנאים הקבועים בה להפעלת הסמכות. מבדילים בין שימוש בכוח סתם לבין שימוש בכוח קטלני. השימוש בכוח סתם יכול להיות כלפי אדם או כלפי רכוש, הוא צריך להיות סביר, בנסיבות המקרה, וככלל צריכה אזהרה להקדימו.

באשר לשימוש בכוח קטלני בעת ביצוע מעצרים (סעיף 76) הוא ניתן למשטרה ולכוחות הבטחון בלבד ולא

לשם ביצוע מעצר זקוקים בעלי הסמכות לסמכויות עזר כגון סמכות כניסה למקום או אף שימוש בכוח סביר.

מוצע לעגן בחוק, ולהסדיר באופן מפורט, שתי סמכויות אלה, שכן הן מהוות בפני עצמן פגיעה בזכויות הפרט, ומשום כך הן יועמדו רק לרשותו של מי שמבצע מעצר כדיון ולא למי שמבצע עיכוב בלבד.

(א) סמכות הכניסה לבית או למקום (סעיף 74):

נקבעה הפרוצדורה לפיה ניתן להיכנס למקום. סמכות הכניסה לבית כוללת גם כניסה לחלקים שהם

(1) הפעלת הסמכות נובעת מחשד סביר שבוצעה זה עתה, מבוצעת או עומדת להתבצע עבירת פשע שיש בה כדי לסכן באופן ממשי את חייו של אדם או את שלמות גופו; על הסיכון הצפוי כאמור ניתן ללמוד גם מהתנהגותו בעבר של מי שמבקשים לעצרו;

(2) אין דרך אחרת להיכנס, לענין סעיף 74, או להתגבר על ההתנגדות או על ההפרעה או לסכל בריחה לענין סעיף 75;

(3) בטרם נעשה שימוש בכוח כאמור, הוזהר האדם שכלפיו עומדים להפעילו, כי אם ימשיך להתנגד או להפריע יופעל נגדו כוח כזה ובלבד שמתן אזהרה כזו לא יהיה בו כדי לסכן את חייו או שלמות גופו של המבצע או של אדם אחר או כדי לסכל את המעצר;

(4) השימוש בכוח כאמור יהיה במידה ובאופן שהנזק העלול להיגרם ממנו יהיה שקול כנגד הנזק שאותו מבקשים למנוע.

77. הוראות סעיפים 74 ו-75 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על שוטר המבצע צו של בית משפט או כשהחוק הסמיך את המשטרה לתת סיוע לעובד ציבור בביצוע תפקידו; אולם ההוראות בענין פטור מחובת הזדהות או ממתן אזהרה כאמור בסעיפים 74(ג) ו-75(ב) יחולו רק במקרה של ביצוע צו מאסר.

סמכויות שוטר המבצע צו בית משפט

78. אין בהוראות פרק זה כדי לפגוע בהגנות העומדות למי שביצע מעצר על פי כל דין אחר.

שמירת הגנות לפי הדין הכללי

79. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, פרק ג' - בטל.

תיקון חוק סדר הדין הפלילי

80. בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹³, סעיפים 2 עד 20 - בטלים.

תיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)

81. בחוק העונשין, התשל"ז-1977 -

תיקון חוק העונשין

(1) בסעיף 124 -

(א) סעיף קטן (ב) - בטל;

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "בסימן ב' לפרק ג' של חוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה-1965" יבוא "בסימן ה' לפרק ב' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995";

דבריו הסבר

הוא מתן אזהרה על כך שעומדים להשתמש בכח קטלני, אלא אם כן מתן האזהרה בעצמו עלול לסכל את המעצר או לסכן חיי אדם. כמו כן צויין במפורש בסעיף כי על הסכנה העתידית הצפויה מהחשוד ניתן ללמוד גם מהתנהגותו בעבר.

לכל בעל סמכות. הפעלתו מותנית בקיומם של תנאים מצטברים אלה: אין דרך אחרת לבצע את המעצר, המדובר בעבירה שבוצעה זה עתה, המבוצעת בהווה או העומדת להתבצע בעתיד, ומכל מקום שחומרתה מצדיקה שימוש בכוח כאמור. תנאי לשימוש בכוח קטלני

¹³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(2) בסעיף 125(א), במקום "הפקודה" יבוא "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995".

82. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955¹⁴ -

תיקון חוק
השיפוט הצבאי

(1) בסעיף 230, אחרי "פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995".

(2) בסעיף 234א(ב), במקום "סעיפים 33 עד 49 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982" יבוא "סעיפים 39 עד 63 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995".

(3) אחרי סעיף 243ב יבוא:

סייג לתחולת חוק סדר הדין הפלילי
243ג. על הליכי מעצר לפי חוק זה יחולו הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995, על אף הוראות סעיף 1(ב) שבו, רק מקום שחוק זה הפנה אליו.

83. בסעיף 1 לחוק סמכויות חיפוש בשעת חירום (הוראת שעה), התשכ"ט-1969¹⁵, בהגדרות "חבר הג"א" ו"חייל", במקום "סעיף 4 לפקודה" יבוא "סעיף 36 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - עיכוב, מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995".

תיקון חוק
סמכויות חיפוש
בשעת חירום
(הוראת שעה)

84. עובד ציבור שהוסמך בידי שר המשטרה בסמכויות מעצר לפני תחילתו של חוק זה, יראוהו כאילו הוסמך לפי חוק זה.

הוראת מעבר

85. תחילתו של חוק זה בתום ששה חודשים מיום פרסומו.

תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

למילוי תפקידו, לפרשנות רחבה כפי שהדבר משתמע מהאמור בסעיף 17(ב) לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981. על כן בא החוק המוצע ומבהיר בסעיף 77 כי שוטר יהיה רשאי להיכנס למקום ולהשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע צו בית משפט כגון צו הבאה, צו מאסר וכדומה וכן כאשר הוא מתבקש לתת סיוע לעובד ציבור בביצוע תפקידו.

פרט להוראות בענין ביצוע מעצר (לרבות במסגרת של הליכי הוצאה לפועל), לא פורטו עד כה בחוק מה הן סמכויות העזר שבהן יכול שוטר לעשות שימוש בבואו לבצע את תפקידיו כדין. מאחר שיש בהפעלת סמכויותיו של שוטר מידה של פגיעה בחירויות הפרט, אין זה ראוי להשאיר את היקף סמכויות העזר הדרושות

¹⁴ סי"ח התשט"ו, עמ' 171.

¹⁵ סי"ח התשכ"ט, עמ' 226.